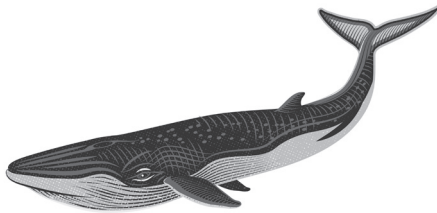

John Ironmonger

De dag dat de walvis kwam

Vertaald uit het Engels door Robert Neugarten

SIGNATUUR

2020

Wat ook inherent moge zijn aan een tijd van oorlog, als ieder mens de vijand is van ieder ander mens... Als er geen plaats is voor nijverheid... geen kennis van het aardoppervlak; de tijd wordt niet bijgehouden; er is geen kunst, geen literatuur, geen samenleving; en het allerergste: er is voortdurende angst en de dreiging van een gewelddadige dood; en het leven van de mens is eenzaam, arm, gemeen, wreed en kort.

Thomas Hobbes – *Leviathan*

Personen om niet te vergeten...

Jonas (Joe) Haak, een computerprogrammeur

Harriet Adlam, een bankier

Jacob Anderssen, een herbergier

Romer Anderssen, een herbergierster

Annie Bartle, een visverwerkster

Elizabeth Bartle, een visverwerkster

Robert Batho, een visser uit Newlyn

dokter Mallory Books, een huisarts (gepensioneerd)

dokter Marcia Brodie, een arts uit de City

Rodney Byatt, een computerprogrammeur

Aminata Chikelu, een verpleegster en zangeres

Ardour Cloke, een tienerjongen

Charity Cloke, een tienermeisje

Modesty Cloke, een onderwijsassistente

Valour en Faith Cloke, kinderen

Janie Coverdale, een aandelenbroker in de City

Martha Fishburne, een schooljuf

Ronnie Fishburne, een verhuizer

'de oude' Arwen Garrow, een visser (gepensioneerd)

Jonathan Guy, een quant in de City

'Mama' Alison Haak, Joe's moeder
Brigitha Haak, Joe's zus
'Papa' Mikkell Haak, Joe's vader
Colin Helms, een topbankier in de City
Jessie Higgs, een winkelierster
Jordy 'Bootsman' Higgs, een zeeman
eerwaarde Alvin Hocking, een dominee
Polly Hocking, een domineesvrouw
Emily Horsmith, een meisje
Nan Horsmith, een moeder
Thomas Horsmith, een schooljongen
Cassie Kaufmann, een tiener, de kleindochter van Lew
Lew Kaufmann, een bankdirecteur
Tom en Kate Kaufmann, Cassies ouders
Kenny (Kenver) Kennet, een strandjutter
Casey Limber, een nettenboeter
Aileen Magwith, een boerenvrouw
Bevis Magwith, een boer
Corin Magwith, een boer
Ellie Magwith, een schoolmeisje
Forest Magwith, een boer
Lorne Magwith, een boer
Clare Manners-McEvan, een marketeer in de City
Richard Mansell, een manager van een groothandel
Julian McEvan, een broker in de City
Jeremy Melon, een naturalist en schrijver
Jenny Messenger, een televisieverslaggever
Nate en Rose Moot, keuterboeren
kapitein Abel O'Shea, een havenmeester
Manesh Patel, een analist in de City
Hedra Penhallow, een eigenares van een B&B

Moses Penhallow, een eigenaar van een B&B
Louisa Penroth, de vrouw van een kreeftenvisser
Toby Penroth, een kreeftenvisser
Benny Restorick, een werkman
Dorothy Restorick, een moeder
Daniel Robins, een visser
Samuel Robins, een visser
Benny Shaunessy, een schooljongen
Jenny Shaunessy, een dorpling
John Shaunessy, een visser en vishandelaar
Peter Shaunessy, een visser en vishandelaar
John en Lucy Thoroughgood, keuterboeren
Demelza Trevarrick, een schrijfster van liefdesromans
Amelia Warren, een barista in de City
Jonathan Woodman, een computerprogrammeur
de bewoners van St. Piran in het graafschap Cornwall
de bewoners van Treadangel

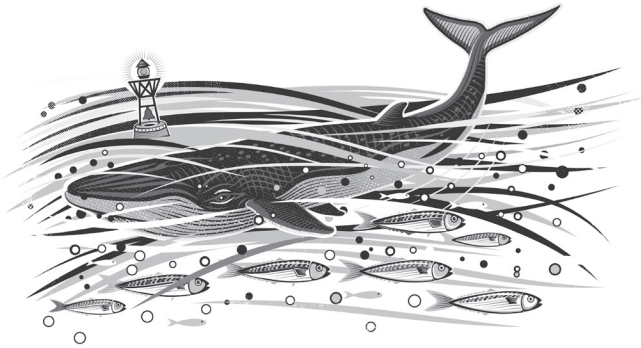
en niet te vergeten

een gewone vinvis

DEEL EEN

Kun je een leviathan vangen met een haak?

Proloog

In het dorp St. Piran wordt nog altijd gesproken over de dag dat de naakte man aanspoelde op Piran Sands. Het was dezelfde dag dat Kenny Kennet de walvis zag. Sommige mensen zeggen dat het een woensdag was. Anderen lijken er zeker van dat het een donderdag was. Het was begin oktober, tenzij het eind september was. Maar er is bijna een halve eeuw verstreken sinds de gebeurtenissen van die dag, en de beroering van de dagen en weken erna, en het is bij niemand opgekomen, toen niet en later niet, om het allemaal op te schrijven. En dus hebben we slechts het geheugen, hoe broos dat ook is. Sommige dorpingen beweren dat ze zich elk detail herinneren, alsof het vorige week is gebeurd. Ze moeten jong zijn geweest toen die dingen gebeurden. Hun vertellingen maken deel uit van een web van verhalen die een echo zijn van oude tijden en de wereld zoals die was, en ze gaan allemaal over de naakte man, en ze gaan allemaal over de walvis.

Veel mensen die betrokken waren bij deze gebeurtenissen zijn niet meer onder ons. De oude Garrow is al lang dood. Dat geldt ook voor dokter Mallory Books, en Martha Fishburne, en de eerwaarde Alvin Hocking, en Jeremy Melon, en veel anderen die hielpen de walvis te redden. Maar hun verhalen leven voort

en worden verteld door de kinderen en kleinkinderen van de dorpelingen, door buren en vrienden. Ook worden ze verteld tijdens het Festival van de Walvis dat elk jaar op eerste kerstdag wordt gehouden in de oude Normandische kerk. Mocht je ooit in St. Piran belanden (al zal dat niet makkelijk zijn), dan hoor je het verhaal op straat en in de bars. En als je een of twee dorpelingen aanhoudt en ernaar vraagt, bestaat de kans dat ze met je plaatsnemen op een bankje met uitzicht over de deinende oceaan en je het hele verhaal vertellen, over het strand, en de walvis, en de naakte man. Misschien wandelen ze zelfs met je langs de oude havenmuur en over het stenen pad langs de landtong naar de plek waar het grind en het zand beginnen om je de rots te laten zien waar Kenny Kennet op stond toen hij de walvis zag; en na een korte klauterpartij wijzen ze dan naar het stuk zand waar hij werd gevonden, de man die Joe heette. Misschien kijken ze uit over zee, naar de onherbergzame rotsen die om het strand slingeren als de halsketting van een reus. ‘Hoe is het mogelijk,’ vragen ze misschien, ‘dat een man tussen al die rotsen dobert en niet aan stukken wordt gescheurd?’

‘Het was een onconventionele entree,’ zei de naturalist Jeremy Melon in zijn jaarlijkse toespraak tijdens het Festival van de Walvis vaak over de aankomst van Joe Haak in St. Piran. ‘Typisch Joe, om zich naakt door een walvis naar het strand te laten dragen. Een ander vraagt gewoon de weg en is zo beleefd om bij klaarlichte dag de kade op te rijden. Maar Joe niet, hoor. Niks daarvan. Joe maakt graag een dramatische entree. Vandaar dat hij in het holst van de nacht het dorp binnenglipt, een heel eind de zee in zwemt, en dan weer komt aanrijden op een reus van een walvis.’ En elke keer als Jeremy Melon het verhaal vertelde, zette hij zijn benen wijd uiteen, als een cowboy die op een enorm paard stapt, en zwaaide hij met zijn arm alsof hij een

lasso wierp. En dan zag je Joe voor je op dat reusachtige beest, hoe hij het tussen de rotsen door navigeerde en het strand op. Jeremy wist donders goed dat er van zijn verhaal weinig klopte. Iedereen wist dat. Maar er zaten kleine stukjes en beetjes waarheid in, en vaak zijn stukjes en beetjes waarheid genoeg om ons te helpen de werkelijkheid te begrijpen. De mensen moesten lachen om Jeremy's verhaal, zelfs als ze Joe Haak hadden gekend. En daar ging het uiteindelijk om. 'Soms ligt overdrijving dichterbij de werkelijkheid dan de waarheid,' zei de schrijver Demelza Trevarrick vaak. Jeremy Melon dacht dat St. Piran juist die herinneringen aan Joe Haak koesterde. De mensen hadden geen behoefte aan de serieuze Joe, de nerd die zijn hele leven achter computers had gezeten om de wiskundige aspecten van het Armageddon te berekenen. Ze hadden geen behoefte aan de verwende gladjanus uit de grote stad die zijden stropdassen droeg en in snelle auto's reed en in een maand meer verdiende dan zij konden verdienen in een jaar. Ze hadden geen behoefte aan de Joe die ze geen van allen hadden gekend, de onzekere, getroebleerde Joe, de Joe die werd achtervolgd door demonen, de eenzame Joe die zich in het donker ophield en tegen zijn angsten streed. Al die versies zijn niet de man die ze herdenken tijdens het Festival van de Walvis. De man die ze in het zonnetje zetten was een held. Een profeet. De man die de wereld redde. En als je in St. Piran woont, is St. Piran – in elk geval voor jou – de hele wereld. Zo zijn de jaren verstreken en zijn de echte herinneringen aan de man die Joe heette verstrikt geraakt in de verhalen. De kinderen die tijdens het Festival van de Walvis luisterden naar het relaas van Jeremy Melon zouden altijd de jonge Joe Haak naakt op een walvis zien zitten. Als straks iedereen die hem heeft gekend is gestorven, is dat wellicht het beeld dat zal blijven hangen.

1

De dag dat Kenny Kennet de walvis zag

Het was Charity Cloke die hem als eerste zag. Zeventien jaar was ze pas, met zo'n natuurlijke teint dat haar wangen glommen als klaverhoning. Er werd in St. Piran gezegd dat ze een laatbloeiër was, maar een zomer van zacht zonlicht en warme Atlantische wind had een einde gemaakt aan de laatste restjes puberpuistjes en norske blikken en rolletjes jeugdige molligheid, en je kon het meisje dat op die ochtend in oktober (of was het september?) met haar hond over het strand wandelde met de beste wil van de wereld geen meisje meer noemen. 'Bomen die laat bloeien,' zei Martha Fishburne graag, 'bloeien vaak het best.' En Martha was schooljuf, dus zij kon het weten.

Charity Cloke liet haar hond uit op de strook droog grind tussen het strand en de kliffen, vlak boven het zeewier dat daar door de getijden wordt neergekwakt. Die paar vakantie-gangers die zich op een warmere herfstdag op het strand zouden hebben gewaagd, liepen warm gekleed op de kliffen. Het strand was vrijwel verlaten. Als je de verhalen mag geloven die tegenwoordig worden verteld, was ongeveer het halve dorp daar, want er zijn er veel die beweren dat ze de man hebben gezien of dat ze hebben geholpen hem weg te halen bij de zee,

maar als je al die verhalen doorneemt en aandachtig luistert naar wie wat had gezien, kan van slechts vijf mensen, onder wie Charity Cloke, zonder twijfel worden vastgesteld dat ze er die dag bij waren. Zes, als je de naakte man meetelt.

Een van hen was Kenny Kennet, de strandjutter. Hij snuffelde rond over het grind bij de oostelijke baai op zoek naar mosselen, en krabben, en drijfhout, en alles wat maar kwam aandrijven. Bij een goede oogst gebruikte hij het hout voor kunstwerken om de volgende zomer aan toeristen te verkopen. De mosselen en krabben kookte hij om te eten. En de zeedrift? Tja, dat lag er maar net aan wat hij vond.

De oude visser Garrow was erbij. Maar zoals de dorpelingen zeiden: die oude Garrow was er altijd bij. Bij goed weer en weinig wind zat hij vaak een groot deel van de dag, zijn wollen muts over zijn oren getrokken, op een bankje zijn pijp te roken en over de golven uit te staren omdat hij werd aangetrokken door de deining van het water en het zilt van de opspattende druppels en het gekrijs van de zilvermeeuwen. Misschien droomde hij over de jaren dat de oceaan zijn thuis was.

De jonge verpleegster Aminata Chikelu was erbij. Omdat ze nachtdiensten draaide in het dorpsziekenhuis in Treadangel was die ochtend op Piran Sands eigenlijk de avond van haar dag. Bij goed weer ontspande Aminata zich door 's ochtends een wandeling te maken over het smalle strandpad. Het was haar manier om de stress van haar nachtdienst te verwerken. 'Wat doe je 's nachts eigenlijk in een ziekenhuis?' werd haar weleens gevraagd. 'Ik kijk toe als zieke mensen slapen,' zei ze dan. En dat deed ze inderdaad als ze met haar niet al te felle zaklamp en niet-piepende schoenen haar ronde maakte en de infusen controleerde, en de medicijnen, en de polsslag van haar langdurige, bejaarde en (vaak) stervende patiënten. Er

zijn niet veel mensen die zo intiem samenleven met de dood als verpleegsters; en de kust van Cornwall was, zoals Aminata vaak zei, zo'n streek die mensen opzochten als ze gingen sterven. Er zijn slechtere plaatsen om je laatste jaren te slijten. Maar zou je ooit kunnen denken dat je op een avond, nadat je je stadswoning hebt ingeruild voor een goedkope pensionadocottage bij de zee, je laatste adem uitblaast in de antiseptische atmosfeer van een bloedheet ziekenhuis en dat er niemand is om je hand vast te houden behalve een ranke Senegalese verpleegster? Zelfs mensen met voldoende verbeeldingskracht kunnen zich slechts met de grootste moeite iemand voorstellen met een liever gezicht, of een zachtere stem, of warmere handen om hun verscheiden te vergemakkelijken dan Aminata Chikelu. Ze was gezegend met een karamelkleurige huid die een cocktail van genen in haar afstamming verraadde, een beetje Afrika en een beetje Europa en een beetje god-weet-waar. Het was een lot uit de loterij, een perfecte combinatie van donkere, sub-Sahara-ogen, dik haar dat ze met linten in vlechten bond, een Keltisch neusje en de ontwapenende glimlach van een zigeunerin.

De laatste op het strand die dag was de naturalist en schrijver Jeremy Melon. Jeremy, een slanke zonderling, zei altijd dat hij naar de inham kwam voor inspiratie. Soms zette hij een schildersezel neer en bracht hij wat pastelintinten aan op een doek, maar dat was niet echt zijn ding. Woorden waren zijn ding. Verhalen waren zijn ding. Meestal waadde hij bij laagtij door de baai om de beestjes in de vloedbekkens te bestuderen en hun levensverhaal te bedenken. Hoe merkwaardig moest het zijn, dacht hij dan, om een worm te zijn, of een vis, of een zeeschelp, in zo'n bekken. Bij hoogtij maakt je leven deel uit van de oceaan die de hele planeet omspant. Je kunt komen en

gaan, wat je maar wilt. Je kunt meesurfen op een golf en doberen of zwemmen naar het strand van Port Nevis of over de zeeën naar Tahiti. Maar een seconde later laat het getijde je in de steek en trekt de zee zich terug. Opeens woon je in een kwetsbare ketel water en is er geen ontkomen aan de verdorrende kracht van de zon of aan strandjutters zoals Kenny Kennet, die je zomaar in een emmer kunnen scheppen om je te bakken. Jeremy Melon dacht dat hij er ooit een verhaal over zou kunnen schrijven.

Zes mensen dus, en een hond. Een van die zes lag naakt op het strand, op zijn rug, en leek te zijn verdronken.

Ze vroegen vaak aan Charity Cloke: ‘Was hij... je weet wel... daar ook zo mooi?’ en dan gingen hun ogen suggestief naar beneden. Wat ze bedoelden was: ‘Was hij onder de gordel net zo mooi als hij boven de gordel evident was?’ Charity Cloke glimlachte dan koket en haar honingwangen liepen rood aan. ‘Dat ga ik niet vertellen,’ zei ze dan, en ze trok haar wenkbrauwen op omdat het heerlijk was om intieme informatie te hebben die ze nooit zou delen.

Veel mensen zeiden over de man in het zand dat hij mooi was boven de gordel. Nog koud van de zee leek hij transparant en waren zijn blauwe aderen als een geheime landkaart onder het vale papier van zijn huid. Zijn haar lag warrig over zijn gezicht als natte tarwe na een storm. Maar wat de dorpelingen die Charity Cloke erover aanspraken al wisten (omdat ze de geruchten hadden gehoord), was dat de naakte man die dag een fysiologisch verschijnsel vertoonde dat vrij ongebruikelijk is bij mannen die uit koud water zijn gehaald. Dokter Mallory Books gebruikte de correcte medische term toen hij het uitlegde aan Charity. De man uit zee, zei hij, had ‘priapisme’. IJskoud water, legde hij uit, kan onder bepaalde omstandighe-

den leiden tot vasodilatie. En vasodilatie kan de reactie veroorzaken die Charity had waargenomen. Maak je geen zorgen, zei dokter Books tegen haar, de zwelling was ongewild. ‘Die dingen duren niet lang,’ zei hij. En inderdaad, enkele minuten na aankomst in de kleine praktijk van dokter Books was het effect verdwenen, had de man zijn erectie verloren, en bleef verdere schaamte mejuffrouw Cloke bespaard.

Je kon als bezoeker van St. Piran de gebeurtenissen van die dag op Piran Sands en in het dorpje bij elkaar puzzelen als je de verhalen van Charity Cloke, Kenny Kennet en Jeremy Melon naast elkaar legde. Daarnaast had je nog het relaas van Casey Limber, de nettenboeter, en van dokter Books en de oude Garrow. Als je dat deed kon je met een zekere nauwkeurigheid ontrafelen hoe de gebeurtenissen zich voltrokken op de dag dat het allemaal begon.

Je zou kunnen beginnen met Kenny Kennet, de strandjutter, die tussen de rotsen aan de oostkant van de baai liep met zijn plastic tassen, zijn schepnetten, zijn bric-à-brac van apparatuur. Hij kende de rotsen als zijn broekzak. Hij stroopte deze inham en nog zo’n vijftien andere langs de kust al tien of vijftien jaar af op zoek naar door de zee afgedankte schatten; al sinds hij van school was gegaan, als we hem mochten geloven. Zijn haar, dat hij zelden liet knippen, bestond uit kronkelende, stugge dreadlocks, als door zout en wind gebleekte strengen touw. Nu de dagen koeler werden, verborg hij zijn ontembare lokken onder een linnen kepie. Hij droeg tot de knieën opgerolde jeans van Oxfam, een Guinness-T-shirt en een zinloze katoenen shawl. Hij stond voorovergebogen met een plat mes mosselen van een steen te wrikken toen hij instinctief opkeek, overeind kwam, een meter of vier omhoog klauterde en uitkeek over de zee.

Wat zocht hij daar? ‘Niets bijzonders,’ zei hij later. Zulke

dingen deed hij nu eenmaal. Misschien hoopte hij op drifhout, of drijvers om terug te verkopen aan de kreeften vissers voor de prijs van een glas bier, of op stukjes net voor Casey Limber.

Maar wat hij zag was de walvis.

Eerst had het net zo goed een dolfijn kunnen zijn, of een gewone zeehond. Opeens was het zichtbaar, als een schaduw onder de golven, als de grijsgroene romp van een oud scheepswrak, licht wiegend en het zonlicht uit het water zuigend. Kenny had even de indruk alsof er een hand voor de zon langs was gegaan en een scheut duisternis door het diepe water had laten sidderen. En toen, met nauwelijks een rimpeling, zonk de leviathan en was hij weg.

Het water bij de landtong was donker en diep. Dat wist Kenny Kennet. Maar hij had nog nooit een dolfijn zo dicht bij de kust gezien. Hij staarde naar het lege stuk zee en dacht na over wat hij al dan niet had gezien. Het moest wel een dolfijn zijn. Tenzij... Tenzij het misschien een walvis was? Er lag nu een schijnsel over het water waar die kolossale gedaante was geweest, alsof er een flinterdun laagje glas op zee was achtergebleven. De strandjutter wendde zijn gezicht af om te zien of er anderen waren die konden bevestigen wat hij had gezien. Nog geen honderd meter bij hem vandaan stond Charity Cloke met haar poedel.

‘Hé!’ Kenny zwaaide met beide armen. ‘Hé!’

Hij riep hard genoeg om de aandacht te trekken van Charity Cloke en ook die van Aminata Chikelu, die een eindje verderop op het strand stond, en van Jeremy Melon, die nog altijd de vloedbekkens aan het verkennen was.

‘Hé,’ riep Kenny opnieuw. ‘Ik geloof dat ik een walvis heb gezien!’

‘Een wát?’ riep Charity. Jeremy en Aminata stonden te ver weg om zich in het gesprek te mengen.

‘Een walvis.’ Kenny gebaarde dat ze moest komen.

Charity Cloke rende over het zand naar de landtong. Ze moest over een aantal rotsformaties heen klauteren.

‘Snel!’ Kenny zag de gedaante weer langzaam oprijzen uit de diepte.

‘Ik kom eraan.’ Charity steunde met haar handen op een puntige, met zeepokken overwoekerde rots.

‘Snel.’

De leviathan kwam weer aan het wateroppervlak. Het getijde leek tegelijk met het beest omhoog te komen. Een waterval van schuim kolkte over de flanken. Nu was het een waarneembare vorm, een gegroefde ballonversperring die zich strekte en kromde. Kon het een onderzeeër zijn? Kenny overwoog die mogelijkheid even, maar moest die verwerpen toen de enorme grijze rug van het zeezoogdier zich boven het water verhief en met een monsterlijk snuiven een stroom water uit zijn spuitgaten blies.

‘Mijn god!’

Charity Cloke stond vlak bij de kustlijn te gillen.

‘Maak je geen zorgen,’ riep de strandjutter, die zijn ogen op de walvis gericht hield. ‘Hij zal je niets doen.’

Maar Charity gilte niet om de walvis.

Later zou Charity zeggen dat ze niet had gegild omdat de man naakt was. Ook was ze niet geschrokken van zijn prominente erectie, die dokter Books zijn ‘staat van priapisme’ noemde. ‘Het was gewoon de schrik,’ zei ze. ‘Ik liep om die rots heen, en daar was hij opeens. Hij lag daar gewoon. Ik dacht dat hij dood was.’

De man op het strand was niet dood, maar hij was erg koud en lag heel stil. Jeremy Melon was de volgende die arriveerde. Jeremy leek nog meer van de verschijning van de man te schrikken dan Charity. Kenny, die van de rots stapte,

was nog confuus van zijn ontmoeting met de walvis.

‘Wat is hier verdorie...?’

‘Volgens mij is hij dood,’ zei Charity.

Er stonden nu drie mensen naar het lichaam in het zand te kijken. Niemand durfde hem aan te raken. Ze werden ervan weerhouden door de angstaanjagende inertie van een crisis. De onbeweeglijkheid van besluiteloosheid. Het was een man... Dat was duidelijk. Dat bewees die vreselijke erectie wel; maar zijn huid was zo wit en zo gekneusd door het zand dat Charity hem aanvankelijk voor een bruinvis had aangezien. Of een zeehond. Of iets doods wat uit de diepte was opgedregd en als afval op het strand was gekwakt.

‘Wie is hij?’ vroeg Kenny alsof het antwoord behulpzaam zou zijn.

‘Ik heb hem nog nooit gezien,’ zei Charity.

Jeremy schudde langzaam zijn hoofd. ‘Ik ook niet.’

‘Moeten we...?’ begon Charity.

‘Wat...?’

‘Hem... beademen?’

Een pijnlijke stilte. De twee mannen stonden niet te popelen om tot die behandeling over te gaan.

‘Ik doe het wel,’ zei Jeremy uiteindelijk. Hij zakte door zijn knieën.

‘Nee, ik zal het doen,’ zei een stem achter hen. Aminata de verpleegster, verhit omdat ze over het strand had gerend, was gearriveerd. Ze wrong zich tussen hen door en liet zich op het zand zakken. ‘Wil iemand zijn armen vasthouden?’

Ze gehoorzaamden. De drenkeling was koud en doorweekt; hij was nog niet lang uit het water. Misschien was hij aangespoeld door de schokgolf van de walvis.

‘Leg hem op zijn buik. We moeten zijn longen leegmaken.’

Het was een groepsactiviteit geworden. Ze draaiden zijn lichaam om zonder acht te slaan op de impact die dat zou hebben op zijn erectie. Aminata duwde hard met haar handpalmen op zijn rug. Er sputterde water uit zijn mond. Ze duwde nogmaals. Hij leek te stikken.

‘Ik denk dat hij nog leeft,’ zei Aminata. ‘Er zat niet veel water in zijn longen. Draai maar weer om.’

Ze draaiden hem onhandig om.

‘Hij lijkt te ademen,’ zei Kenny.

‘Dat wil ik graag zeker weten.’ De verpleegster kneep de neusgaten van de man dicht, sloot haar lippen rond zijn mond en ademde tot in zijn longen. Zijn borst kwam omhoog, en toen ze hem losliet, zakte die weer. Ze blies opnieuw.

‘Geen twijfel mogelijk, hij ademt,’ zei Jeremy.

‘Nog een keer.’ Opnieuw vulde een mond vol Senegalese lucht de koude longblaasjes van de man die niet dood was. En toen Aminata Joe opnieuw losliet en zijn lichaam langzaam wegzakte, was het alsof hun lippen met tegenzin uiteengingen, als de wanhopige monden van afscheid nemende geliefden.

‘Hij is ijskoud,’ zei Charity.

‘De kou heeft hem in leven gehouden.’ Aminata deed haar jas uit. ‘Maar nu moeten we hem opwarmen. Laten we hem deze aandoen.’

‘Waar komt hij vandaan?’ vroeg Kenny.

‘Maakt het uit? Hier. Help even.’

‘Hij heeft een... broek nodig,’ zei Charity. Gedetailleerder wilde ze niet worden over de toestand van de man.

‘De mijne krijgt hij niet,’ zei Kenny.

‘Hij mag de mijne hebben.’ Jeremy trok zijn riem los. ‘Maak je geen zorgen. Ik heb nog iets aan.’

‘In elk geval meer dan hij,’ zei Aminata.

Ze trokken Jeremy's broek over de natte benen van de drenkeling. In zijn windbreker en boxershorts inspecteerde Jeremy hun werk. 'We moeten hem naar dokter Books brengen,' zei hij.

De oude Garrow, die op zijn steen tabak in zijn pijp zat te duwen, keek toe terwijl het viertal de man met veel pijn en moeite optilde. Eerst pakte iedere redder een ledemaat, waardoor de vreemdeling als een zak tussen hen in bengelde, maar dat was te lastig. Ze bleven staan, maakten van hun armen een mand en legden de man ertussen. Elegant was het niet, maar wel makkelijker.

Garrow tikte met zijn pijp tegen de steen. 'Heb je die walvis gezien?' vroeg hij, terwijl ze door het zand ploeterden. Hij sprak met een zwaar Cornish accent.

'Ik heb hem gezien,' zei Kenny. 'Hij was niet verder van me verwijderd dan u nu bent.'

'Dat is niet goed,' zei Garrow terwijl hij moeizaam opstond. Hij hoestte vanuit diep in zijn keel. 'Die zou niet zo dichtbij mogen zijn.'

'Nee,' zei Kenny. 'Meneer Garrow, we moeten deze man naar de dokter brengen.'

'Een walvis in de inham, dat is een slechte zaak.'

'Klopt,' zei Kenny. 'We moeten gaan.'

'Dat zal de vissers niet bevallen.'

'Nee, ze zullen er niet blij mee zijn.'

'Het was geen viseter, meneer Garrow,' zei Jeremy. 'Als ik het goed heb gezien, was het een gewone vinvis.'

'Een vinvis, zeg je?'

'Die eten geen vis. Het was een baleinwalvis.'

Aminata kwam tussenbeide. 'Meneer Melon, we willen natuurlijk dolgraag over verschillende soorten walvissen praten, maar het lijkt me hoog tijd om deze man naar een arts te brengen.'

‘Natuurlijk, natuurlijk.’

Het pad langs het strand van Piran Sands loopt om de rotsachtige landtong heen en buigt dan onmiddellijk landinwaarts af in de richting van de grote granietblokken van de dorpsHAVEN van St. Piran. Op dat punt strekken twee zeedijken zich als beschermende armen uit om de oceaan weg te houden bij de nauwelijks imposante rij witgekalkte huizen langs de kade. Het reddingsteam strompelde om de landtong heen en het vervoer van het lichaam van de vreemdeling verliep stroef. Ze trokken de aandacht van alle dorpingen die vanaf de werf uitkeken over de haven. De nettenboeter Casey Limber was de eerste die het gezelschap zag. Hij liep over de dijk in de richting van het strand toen hij hen zag. Al snel kwam ook de winkelierster Jessie Higgs erbij, en de vissers Daniel en Samuel Robbins, en Jacob Anderssen, de herbergier van de Petrel Inn, en twee van de meisjes uit de visverpakkingsfabriek, en havenmeester kapitein O’Shea, en domineesvrouw Polly Hocking, en Martha Fishburne, de schooljuf, en nog zeker tien meer als we de verhalen mogen geloven.

‘Wie is hij?’ vroegen veel mensen, angstig dat het uit zee gehaalde lichaam misschien een geliefde was, of een broer, of een neef, of een zoon.

‘Dat weten we niet,’ zei Jeremy tegen iedereen.

‘Een vreemdeling?’

‘Inderdaad.’

De dragers werden gevolgd door de oude Garrow, zijn wandelstok in zijn ene hand, zijn pijp in de andere. ‘Het is een voorteken, zeg ik u. Maar geen goed teken.’

De dorpingen, dorstend naar meer informatie, richtten zich op Garrow. ‘Het was een walvis,’ vertelde hij, en hij zette zijn relaas kracht bij met weidse gebaren. ‘Hij kwam uit het

water als een duvel uit de diepte. Groter dan een huis. Groter dan een heel blok huizen.'

Dat was een verwarrend verhaal. 'Wat bazelt u, oude Garrow?' vroeg iemand. 'Dat is geen walvis. Het is een man.'

'Een knapperd ook,' zei een ander. Polly Hocking wellicht, de domineesvrouw.

'Er was een walvis, ik zeg het u,' riep de oude visser uit. 'Ik heb 'm gezien. Hij kwam uit zee en keek me aan met zijn oog.'

De menigte op de kade hoorde het met de nodige scepsis aan.

'U was niet eens in de buurt van de walvis,' zei Kenny Kennet die, nu de walvis ter sprake was gebracht, wilde waarborgen dat zijn rol werd erkend. 'Ik stond pal naast hem.'

'Kunnen we deze man nu naar de dokter brengen?' vroeg Aminata.

'Kom maar, ik help wel.' Het was de jonge Casey Limber die sprak. Hij wilde Charity bevrijden van haar last, maar zijn jonge armen waren zo sterk dat hij de bewusteloze man optilde en alleen droeg.

De menigte volgde, door de werf, voorbij de huizen van de vissers langs de kade en naar het kleine plein en door het smalle geplaveide straatje naar de deur van een klein rijtjes-huis. Veel mensen die zich hadden aangesloten bij de vier dragers wilden achter hen naar binnen komen. 'Bent u ziek?' vroeg Jeremy aan Mrs Penroth, de vrouw van de kreeftenvisser. 'Nee? Blijf dan alstublieft buiten.'

De deur van het huisje op Fish Street werd achter hen gesloten en de nieuwsgierige toeschouwers bleven met al hun theorieën achter op straat.